

---

**Kyrkomötet**  
**Kyrkolivsutskottets betänkande 2017:8**

## **Psykisk ohälsa hos unga**

---

### **Sammanfattning**

I detta betänkande behandlas motion 2017:151 som handlar om att göra insatser för unga som lever med psykisk ohälsa. Utskottet föreslår att motionen ska avslås med motiveringen att mycket redan är gjort och mycket görs samt att det i första hand är församlingens ansvar.

Till betänkandet finns en särskild mening.

### **Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut**

1. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:151, punkt 1.
2. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:151, punkt 2.
3. Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:151, punkt 3.

### **Motionens förslag**

#### **Motion 2017:151 av Ann-Christine From Utterstedt, Psykisk ohälsa hos unga**

1. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att samla in goda exempel från landets församlingar och sprida de mest lyckade verksamheterna kring psykisk ohälsa utifrån en nationell kunskapsdatabas.
2. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att erbjuda samtalsterapi till de ungdomar som drabbas av psykisk ohälsa.
3. Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att erbjuda aktiviteter som vänder sig speciellt till ungdomar med psykisk ohälsa.

### **Bakgrund**

Svenska kyrkan har på olika sätt och under ett flertal år uppmärksammat barn och ungas psykiska hälsa och ohälsa. Det har skett och sker i ungdomsverksamheten, i själavård och övrig verksamhet som kommer i kontakt med unga människor. I flera församlingar pågår *Nätvandring*. Att nätvandra innebär att som vuxen försöka se, stötta och stärka unga via nätet, på de forum där ungdomarna själva rör sig. Flera församlingar arbetar med Åldersanpassade sorgegrupper, för t.ex. barn som mist någon anhörig. Många församlingar har också tjej- och killgrupper. Stadsmissionen har också samtalsmottagningar för barn och unga på ett antal platser i landet. På flera platser sker också samverkan mellan t.ex. kommunen och Svenska kyrkan kring verksamheter som vill stödja barn och ungdomar som på olika sätt lever i utsatthet. I Lunds, Härnösands och Luleå stift görs särskilda satsningar gällande själavård för

unga. I genomförandet av ”Krafttag konfirmation” har de flesta stift valt att lyfta ungas livssituation och psykiska hälsa som ett viktigt inslag vid de regionala samlingarna.

I det ekumeniska arbetet, som samordnas av Sveriges kristna råd, SKR, sätter man varje år fokus på diakonin i september. Satsningen kallas Diakonins månad. Under de två senaste åren 2016 och 2017 har man haft fokus på ungdomars psykiska hälsa och ohälsa. Förra året hade ett särskilt fokus på barns och ungas situation. På SKR:s webbsida [www.skr.org/verksamheter/verksamhetsomraden/diakoni/diakonins-manad-2016](http://www.skr.org/verksamheter/verksamhetsomraden/diakoni/diakonins-manad-2016) presenteras information under följande rubriker: Om psykisk ohälsa, diagnoser, så bemöter jag psykisk ohälsa, att vara anhörig, kyrkornas ansvar, handledarmaterial, bok- och musiktips, filmer, podcast och annat material. Under rubriken Om psykisk ohälsa redovisas den gemensamma satsning på forskning inom barn- och ungdomspsykiatri som de fyra myndigheterna Formas, Forte, Vetenskapsrådet och Vinnova samverkat kring under de senaste sex åren. Under perioden 2012 till 2017 avsätter dessa myndigheter 300 miljoner kronor till forskning inom området.

Bakgrunden till myndigheternas samverkan är att det råder osäkerhet kring vad som avses med begreppen psykisk hälsa, psykisk ohälsa och psykiatriska tillstånd. Detta ställs på sin spets när insatser på olika nivåer övervägs: hälsofrämjande för att förbättra den psykiska hälsan, prevention för att motverka psykisk ohälsa och behandling och rehabilitering vid etablerade psykiatriska tillstånd. Psykisk ohälsa har dessa myndigheter valt att definiera som en samlande beteckning för både mindre allvarliga psykiska problem som oro och nedstämdhet och mer allvarliga symtom som uppfyller kriterierna för psykiatrisk diagnos.

### Behandling vid tidigare kyrkomöten

Till kyrkomötet 2005 inkom två motioner om suicidprevention (motion 2005:17 och 2005:107). Kyrkolivsutskottet (KI 2005:8) föreslog med anledning av motionerna att kyrkostyrelsen skulle få i uppdrag att utreda vad Svenska kyrkan kan göra för att bidra till att förebygga självmord.

Även 2006 behandlade kyrkomötet motion 2006:7 som handlade om att öka Svenska kyrkans tillgänglighet, främst via telefon (i motionen nämndes gruppen ungdomar som en särskild viktig grupp). Kyrkolivsutskottet ansåg att tillgänglighet är en viktig fråga för Svenska kyrkan, men eftersom kyrkostyrelsen redan påbörjat ett arbete inom området föreslog utskottet att motionen skulle avslås (KI 2006:3). Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

Motion 2014:66 handlade om utökad familjerådgivning. I motionen nämndes barn och ungdomar som en särskild viktig grupp. Utskottet ansåg att kyrkostyrelsen redan verkar för att Svenska kyrkans familjerådgivning ska utvecklas. I betänkandet konstaterade Kyrkolivsutskottet (KI 2014:17) att det redan finns en handläggare med ansvar för samordning av kyrkans familjerådgivning och att det i uppdraget ingår bland annat att bistå församlingar vid nyetablering av mottagningar. Vidare att barn och unga erbjuds stöd inom ramen för verksamheten. Därför föreslog utskottet att motionen skulle avslås, vilket även blev kyrkomötets beslut.

### Utskottets överväganden

**Utskottets förslag:** Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2017:151.

Insatser för att motverka psykisk ohälsa bland unga är ett angeläget arbetsområde som enligt utskottet bör skötas av församlingarna utifrån de lokala förutsättningarna. Utskottet menar att kyrkostyrelsen inte kan erbjuda det som motionären föreslår i form av aktiviteter och samtalsterapi för unga med psykisk ohälsa. Utskottet kan också

konstatera att det har gjorts insatser i form av projekt (kyrkostyrelsens riktade utvecklingsstöd 2009–2012) och att det även nu pågår verksamhet inom ramen för Svenska kyrkans ekumeniska arbete med Diakonins månad (2016–2017). Mot denna bakgrund föreslår utskottet att motion 2017:151 ska avslås.

Uppsala den 6 oktober 2017

På Kyrkolivsutskottets vägnar

*Marie Nielsén, ordförande*

*Peter Ekman, sekreterare*

*Beslutande:* Marie Nielsén, ordförande, Sofia Rosenquist, Daniel Larson, Birgitta Lindén, Ronny Hansson, Micke G Hästö, Niklas Grahn, Roland Johansson, Berit Simonsson, Anna-Karin Westerlund, Gunilla Eldebro, Elisabeth Rydström, Niklas Larsson, Torbjörn Arvidsson och Marja Sandin-Wester.

*Övriga närvarande vid beslutstillfället:* Camilla Persson, Lissandra Rickemark, Ulla Nordlien, Ove Stenlund, Arne Närström, Katarina Glas, Kjell Petersson, Elisabeth Kullenberg, Ulla Littgren, Jerker Schmidt, Stig Eriksson, Anders Ahl och Karin Janfalk.

Biskoparna Fredrik Modéus och Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

### **Särskild mening**

Motion 2017:151 lyfter ett viktigt ämne, då många unga i dagens samhälle lider av psykisk ohälsa. Svenska kyrkan kan vara ett viktigt verktyg för att stötta ungdomar som befinner sig i en tuff situation, med mer satsningar som riktar sig åt de unga i samhället som lider av psykisk ohälsa. Då köerna till barn- och ungdomspsykiatri ofta är mycket långa i vårt land så kan kyrkan hjälpa till.

*Anders Ahl*